

En vel begrunnet innleggelse

LEGELIVET

ALEXANDER WAHL

E-post: alexanderwahl32@gmail.com

Alexander Wahl er veileder og spesialist i allmenntilleggsmedisin ved Kurbadet Legesenter og redaktør for primærhelsetjenestefeltet i Helsebiblioteket.

Ikke alt kan planlegges. Noen ganger må man improvisere.

Foto: privat

Da jeg var i distriktsturnus, bodde jeg i en småby i nabokommunen. Derfor måtte jeg overnatte på kontoret når jeg hadde helgevakt. En madrass lå på gulvet, og jeg rigget meg til med en pute og et teppe når kveldsbesøkene var unnagjort. Det knirket i bygget, og leiet var medium hardt, så det tok tid før hvilepulsene innhentet meg. Men etter langt om lenge sovnet jeg endelig, drømmeløst og tungt.

Søvnen ble brutalt spjæret av et ubønnhørlig skrik fra vaktmobilen. Volumet var satt på maks, så ingen levende sjel skulle unngå å våkne når plikten kallet. Jeg famlet etter lysbryter og svarknapp på telefonen, kjente meg nummen, hjernedød og elendig – nå som jeg endelig hadde sovnet. «Jo, dette er vakthavende», sa jeg fortumlet. Stemmen lød nøytral og flat, det var lite varme i den. Turnuslegen var ønsket i sykebesøk til sønnen i huset – han var så dårlig – var låk i halsen og hadde vondt i hodet.

Hvor mye skal man diskutere med en engstelig far klokken 02 om natten i en jordbrukskommune? Ikke så mye. Jeg fikk veibeskrivelse og skrev ned på en lapp stedsangivelser og krysspunkter. Jeg snublet ut i bilen, følte at det hastet. Men sykebesøket var helt i utkanten av distriktet, over en times kjøring på mørke veier. Og veiene delte seg uten skilt, og tvilen og hastverket slet meg ut. Mørket omsluttet meg. Skyene stengte for månen, skogen sto tett og frontlysene strevde for å finne hvor veien slynget seg. En skygge beveget seg på høyre side, stampet i jorden. Det var et middels stort troll. «Du kommer for sent!», ulte han. «Det er din feil!», skrålte huldra skjærende på venstre side. Jeg hadde faktisk kjørt feil og måtte ringe opp på ny for å få guiding. Bonden skulle henge opp en rød bølge på postkassen som et tegn. En rød bølge som blinkende rødlys, tenkte jeg.

Jeg var ikke høy i hatten da jeg kom fram. Utrykningen hadde tatt en drøy lang tid. I bilen

snudde jeg meg etter doktorkofferten ... som ikke var der, den var gjenglempt på kontoret. Jeg skrek ut en forbannelse over meg selv, turnustjenesten og Vestlandets faenskap. Skammen skyllet over meg som en flodbølge. Hva gjør jeg nå? Drar tilbake på labyrintiske veier i en evighet? Nei, det var for langt og for slitsomt. Jeg orket det ikke.

I bilen snudde jeg meg etter doktorkofferten ... som ikke var der

Med en usikker dirrende finger presset jeg på ringeknappen. Her kommer doktor'n, lissom. Men jeg ble overraskende takknemlig tatt imot. Faren beklaget seg over den nattlige forstyrrelsen og geleidet meg inn på kjøkkenet, satte fram et glass med saft og kjærlighet. Der satt den bleke syke. Jeg tok en *god* anamnese med hele familien til stede. Fikk meg ikke til å si noe om min forglemmelse, og det gjorde ikke den kliniske undersøkelsen enklere. Jeg ba om en skje og en lykt. Skjeen kom på bordet, og moren kom med en svær rød fjøslykt. Jeg veide den i hånden, hevet den mot ansiktet til gutten og sa: «Kan du si AAA». Skjeen var spatel, og bak lykten bulte noen svære mandler fram. Han var lyssky, og det var sannelig jeg også. Lykta lyste rund baut – like mye på doktoren som på pasienten. Ansiktet mitt var lagt i seriøse folder som i en helt normal konsultasjon. Jeg lot lykten svinge og så på lysreflekser, og deretter svingte jeg lykten i en stor bue og slo reflekser mot knesenen. En fjøslykt kan brukes til så mangt. Jeg ble nesten oppstemt. Kjente så på lymfeknuter og la øret inn mot brystkassen for auskultasjon. Det er noe ganske intimt over denne posituren, stå på kne med øret inntil en feberhet guttekropp. Jeg flyttet øret rundt omkring på brystkassen. Lot være å opprette blikkontakt med moren eller faren. Stengte ute alle tanker foreldrene måtte ha om opptrinnet foran dem og håpet at *ingen* ville smile, kremte eller le. Jeg lyttet etter krepitasjoner og tenkte på gamle dager, før stetoskopet var oppfunnet. Det var slik gammeldoktoren hadde gjort det ... han lyttet uten barrierer – hud mot hud.

Lungelydene var heldigvis normale, mens hjertet fikk dunke for seg selv. Ett sted måtte grensen gå. Gutten var ganske syk, men var det virkelig grunn til innleggelse? Kanskje kunne han ha vært hjemme med en penicillinkur den natten, men omdømmemessig var jeg fryktelig på minussiden. Jeg nikket for meg selv og sa, uangripelig gammelklokt: «For å være på den sikre siden er det nok best at det blir en tur til sykehuset, ja.»

Publisert: 29. juni 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0369
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no